مردم نقش پزشکان و متخصصان علوم بهداشتی را چگونه ارزیابی می‌کنند: مطالعه سلامت از دیـدگاه مردم ایران

کتایون جهانگیری: * استادیار پژوهش، گروه بهداشت خانواده، مرکز تحقیقات بهداشت مادر و کودک، پژوهشکده علوم بهداشتی جهاد دانشگاهی
ژیلا صدیقی: دانشیار پژوهش، گروه بهداشت خانواده، مرکز تحقیقات بهداشت مادر و کودک، پژوهشکده علوم بهداشتی جهاد دانشگاهی
سید علی آذین: استادیار پژوهش، گروه بهداشت خانواده، مرکز تحقیقات بهداشت مادر و کودک، پژوهشکده علوم بهداشتی جهاد دانشگاهی
سپیده امیدواری: استادیار پژوهش، گروه سلامت روان، مرکز تحقیقات بهداشت مادر و کودک، پژوهشکده علوم بهداشتی جهاد دانشگاهی
افسون آیین پرست: استادیار پژوهش، گروه مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، مرکز تحقیقات بهداشت مادر و کودک، پژوهشکده علوم بهداشتی جهاد دانشگاهی
مهدی عبادی: مربی پژوهش، گروه پزشکی اجتماعی، مرکز تحقیقات بهداشت مادر و کودک، پژوهشکده علوم بهداشتی جهاد دانشگاهی
فرانک فرزدی: دانشیار پژوهش، گروه مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، مرکز تحقیقات بهداشت مادر و کودک، پژوهشکده علوم بهداشتی جهاد دانشگاهی
فرزانه مفتون: دانشیار پژوهش، گروه مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، مرکز تحقیقات بهداشت مادر و کودک، پژوهشکده علوم بهداشتی جهاد دانشگاهی
علی منتظری: استاد پژوهش، گروه سلامت روان، مرکز تحقیقات بهداشت مادر و کودک، پژوهشکده علوم بهداشتی جهاد دانشگاهی
مریم سادات وحدانی‌نیا: مربی پژوهش، گروه پزشکی اجتماعی، مرکز تحقیقات بهداشت مادر و کودک، پژوهشکده علوم بهداشتی جهاد دانشگاهی

فصلنامه پایش
سال دهم شماره سوم تابستان ۱۳۹۰ صص ۳۳۶-۳۳۱
تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۸۹/۴/۲۷
[نشر الکترونیک پیش از انتشار-۲۹ تیر ۱۳۸۹]

چکیده

یکی از راهکارهای ارتقای کیفیت خدمات بهداشتی درمانی، بررسی دیدگاه‌های گیرندگان خدمات است. بدین منظور، مطالعه حاضر با هدف بررسی دیدگاه‌های مردم ایران در خصوص نقش پزشکان و متخصصان علوم بهداشتی بر سلامت جامعه انجام شده است. این مطالعه از نوع مقطعی و نمونه‌گیری به صورت چند مرحله‌ای انجام شد. گروه هدف جمعیت ۱۸ تا ۶۵ سال کشور بودند. جمعیت مطالعه ۲۷۸۸۳ نفر بود که در ۳۰ استان کشور مورد پرسشگری قرار گرفتند. از جمعیت مطالعه ۲۷۶۲۵ نفر به سؤال مربوط به نقش پزشکان و متخصصان علوم بهداشتی در سلامت مردم پاسخ دادند.

۲۵/۹ درصد نقش پزشکان و متخصصان علوم بهداشتی در سلامت مردم را بسیار زیاد، ۴۵/۲ درصد زیاد، ۲۱/۳ درصد نه کم و نه زیاد، ۵/۸ درصد کم و ۱/۸ درصد فاقد نقش تأثیر گذار بر سلامت جامعه می‌دانستند. بررسی‌های موجود نشان دادند که بین نقش پزشکان و متخصصان علوم بهداشتی در سلامت جامعه و کلیه متغیرهای مورد بررسی ارتباط معنی‌دار وجود دارد. نیز یک سوم جمعیت مطالعه برای پزشکان و متخصصان علوم بهداشتی نقشی قائل نبودند و یا از نقشی که در سلامت جامعه ایفا می‌کنند، اطلاعی نداشتند که این امر می‌تواند بیانگر علل عدم مراجعه به پزشکان و متخصصان علوم بهداشتی در پی مواجهه با بیماری‌ها و مشکلات مرتبط با سلامت باشد. برای این امر علل متعددی را می‌توان برشمرد که در مقاله بدان‌ها اشاره شده است.

کلیدواژه‌ها: دیدگاه‌های مردم ایران، نقش پزشکان و متخصصان علوم بهداشتی، سلامت جامعه

* نویسنده پاسخگو: تهران، خیابان انقلاب اسلامی، خیابان فلسطین جنوبی، خیابان شهید وحید نظری، پلاک ۲۳، مرکز تحقیقات بهداشت مادر و کودک، پژوهشکده علوم بهداشتی جهاد دانشگاهی
تلفن: ۶۶۴۸۰۸۰۴ نمابر: ۶۶۴۸۰۸۰۵
E-mail: kjahangiri@ihsr.ac.ir

[Downloaded from payeshjournal.ir on 2026-11-09]
[DOR: 20.1001.1.16807626.1390.10.3.3.2]

مقدمه

یکی از راهکارهای ارتقای کیفیت خدمات بهداشتی درمانی، بررسی دیدگاه‌های گیرندگان خدمات است [۱]. نظرات این گروه به عنوان مهم‌ترین گروه ذی‌نفع می‌تواند در رفع مشکلات موجود و ارتقای برنامه‌های جاری و نهایتاً ارتقای نظام سلامت نقش ارزشمندی ایفا نماید [۲]. با این دیدگاه، مردم به عنوان مشتریان خدمات، نه فقط به بیان رضایت یا عدم رضایتمندی خود از نوع و نحوه خدمات نظام سلامت می‌پردازند، بلکه قادرند با ارزشیابی برنامه‌ها و یا در سطح کلان، نظام ارائه خدمات بهداشتی درمانی، نقش ارزشمندی در مهندسی مجدد فرآیندها ایفا نمایند [۳]. پیش زمینه‌های فکری همراه با بسترهای فرهنگی حاکم بر هر جامعه نقش مهمی بر سلامت آن جامعه ایفا می‌کند. در این راستا، دیدگاه‌های مردم در خصوص شاغلین نظام سلامت یکی از مهم‌ترین این پیش زمینه‌هاست. از زمان شکل‌گیری نظام‌های سلامت در جهان، پزشکان به عنوان مهم‌ترین اعضای تیم ارائه دهنده خدمات به شمار آمده‌اند [۴]. حیطه فعالیت‌های پزشکان و متخصصان علوم بهداشتی را می توان در سه گروه عمده طبقه‌بندی نمود:

الف- پزشکان و متخصصان علوم بهداشتی شاغل در بخش‌های بالینی

ب- پزشکان و متخصصان علوم بهداشتی شاغل در بخش علوم پایه و بهداشت

ج- پزشکان و متخصصان علوم بهداشتی شاغل در بخش‌های پژوهشی و آموزشی

هر یک از گروه‌های فوق بر حسب نوع، هدف و عرصه فعالیت‌هایشان در بخش‌های مختلف درمانی، بهداشتی، تشخیصی، آموزشی و پژوهشی به کار پیشگیری، تشخیص، درمان و تولید و ارتقای دانش مشغولند و از این راه به نظام سلامت و جامعه خدمت می‌کنند. مطالعه حاضر که با هدف بررسی دیدگاه‌های مردم ایران در خصوص نقش پزشکان و متخصصان علوم بهداشتی بر سلامت جامعه انجام شده، در واقع بخشی از یک مطالعه بزرگ‌تر است که به منظور بررسی سلامت و عوامل مؤثر بر آن از دیدگاه مردم ایران صورت قرار گرفته است.

مواد و روش کار

این مطالعه از نوع مقطعی و گروه هدف مطالعه، جمعیت ۱۸ تا ۶۵ سال کشور بوده است. نمونه‌گیری به صورت چند مرحله‌ای انجام شد. در مرحله اول کل جمعیت کشور به تفکیک استان‌ها طبقه‌بندی شد. بنابر این مرحله نخست نمونه گیری، به صورت طبقه‌ای و مرحله دوم آن به صورت خوشه‌ای انجام شد.

حجم نمونه با احتساب α=٪۵، $Z_{1-\alpha/2}$=۱/۹۶، P= ٪۵۰ و d=٪۵ مساوی ۳۸۵ نفر محاسبه شد که جهت جلوگیری از ریزش‌های احتمالی معادل ۴۰۰ نفر تعیین شد. حجم نمونه کلی با احتساب مقدار فوق و Design effect = ۲ در ۳۰ استان، ۲۴۰۰۰ نفر برآورد شد که برای جلوگیری از ریزش نمونه‌ها، تعداد بیشتری مورد پرسشگری قرار گرفتند.

ابزار جمع‌آوری داده‌ها پرسشنامه‌ای بود که با بهره مندی از نظرات متخصصان و پرسشنامه‌های بین‌المللی طراحی شده و روایی محتوای آن با استفاده از نظرات ۱۵ نفر از متخصصان مورد تأیید قرار گرفت. تکمیل پرسشنامه‌ها توسط پرسشگران انجام شده است. جزئیات بیشتر پیرامون طراحی و روش شناسی این مطالعه در مقاله دیگری گزارش شده است [۵].

در این مقاله نتایج حاصل از سؤالات اصلی این پرسشنامه در خصوص نقش پزشکان و متخصصان علوم بهداشتی در سلامت مردم و سؤالات جمعیتی تحلیل شده است و مقیاس اندازه‌گیری متغیرهای این مطالعه نظرات مردم بوده است. متغیر وابسته در این مطالعه عبارت از «نقش پزشکان و متخصصان علوم بهداشتی بر سلامت مردم» بوده است. متغیرهای مستقل عبارتند از متغیرهای جمعیتی شامل جنسیت (مرد و زن)، شغل (خانه دار، محصل/ دانشجو، شاغل، بی‌کار و بازنشسته)، وضعیت تأهل (مجرد، متأهل، مطلقه و بیوه)، درآمد (خیلی خوب، خوب، متوسط، بد و خیلی بد)، سن (۲۵-۱۸، ۳۵-۲۶، ۴۵-۳۶، ۵۵-۴۶، ۶۵-۵۶) و استان (۳۰ استان کشور) بوده است.

یافته‌ها

تعداد افراد جمعیت مطالعه۲۷۸۸۳ نفر بود. از این تعداد ۱۳۶۱۹ نفر (۴۸/۸ درصد) مذکر و ۱۴۰۴۵ (۵۰/۴ درصد) مؤنث بودند. میانگین سنی جمعیت مطالعه ۳۲/۷ (SD=۱۱/۸۳) و طیف سنی آنها از ۱۸ تا ۶۵ سال بود. ۹۹۹۶ نفر (۳۵/۹ درصد) مجرد و ۱۶۸۵۰ نفر (۶۰/۴ درصد) متأهل بودند. اطلاعات جمعیتی افراد تحت مطالعه در جدول شماره ۱ نشان داده شده است. از جمعیت مطالعه ۲۷۶۲۵ نفر به سؤال مربوط به نقش پزشکان و متخصصان علوم بهداشتی در سلامت مردم پاسخ داده بودند.

[Downloaded from payeshjournal.ir on 2026-11-09]

[DOR: 20.1001.1.16807626.1390.10.3.3.2]

جدول شماره ۱- مشخصات جمعیتی افراد تحت مطالعه در کشور (n=۲۷۸۸۳)

	تعداد	درصد
جنسیت		
مرد	۱۳۶۱۹	۴۸/۸
زن	۱۴۰۴۵	۵۰/۴
بدون پاسخ	۲۱۹	۰/۸
شغل		
خانه دار	۷۱۷۵	۲۵/۷
محصل/ دانشجو	۶۰۷۵	۲۱/۸
شاغل	۱۰۵۶۵	۳۷/۹
بی‌کار	۲۴۵۳	۸/۸
بازنشسته	۱۰۷۹	۳/۹
بدون پاسخ	۵۳۶	۱/۹
وضعیت تأهل		
مجرد	۹۹۹۶	۳۵/۹
متأهل	۱۶۸۵۰	۶۰/۴
مطلقه	۲۶۹	۱
بیوه	۵۰۵	۱/۸
بدون پاسخ	۲۶۳	۰/۹
درآمد		
خیلی خوب	۲۷۸۳	۱۰
خوب	۳۹۶۸	۱۴/۲
متوسط	۱۱۵۹۹	۴۱/۶
بد	۷۵۸۰	۲۷/۲
خیلی بد	۹۳۰	۳/۳
بدون پاسخ	۱۰۲۳	۳/۷
گروه سنی (سال)		
۲۵ - ۱۸	۱۰۰۶۵	۳۶/۱
۳۵ - ۲۶	۸۱۲۷	۲۹/۱
۴۵ - ۳۶	۵۰۰۹	۱۸
۵۵ - ۴۶	۳۲۴۱	۱۱/۶
۶۵ - ۵۶	۱۴۴۱	۵/۲

۷۱۶۴ نفر (۲۵/۹ درصد) معتقد بودند که نقش پزشکان و متخصصان علوم بهداشتی در سلامت مردم بسیار زیاد، ۱۲۴۹۵ نفر (۴۵/۲ درصد) این نقش را زیاد، ۵۸۸۲ نفر (۲۱/۳ درصد) نقش مذکور را نه کم و نه زیاد می‌دانستند. ۱۶۰۰ نفر (۵/۸ درصد) این نقش را کم و ۴۸۴ نفر(۱/۸ درصد) آنها را فاقد نقش تأثیر گذار بر سلامت جامعه می‌دانستند. این نتایج در جدول شماره ۲ نشان داده شده است.

جدول شماره ۲- نقش پزشکان و متخصصان علوم بهداشتی بر سلامت مردم از دیدگاه جمعیت مطالعه (n=۲۷۶۲۵)

نقش پزشکان و متخصصان علوم بهداشتی	تعداد	درصد
خیلی زیاد	۷۱۶۴	۲۵/۹
زیاد	۱۲۴۹۵	۴۵/۲
نه زیاد و نه کم	۵۸۸۲	۲۱/۳
کم	۱۶۰۰	۵/۸
فاقد نقش	۴۸۴	۱/۸

در جدول شماره ۳ دیدگاه‌های مردم در خصوص نقش پزشکان و متخصصان علوم بهداشتی در سلامت جامعه بر حسب متغیرهای جنس، وضعیت تأهل، وضعیت درآمد و میانگین متغیرهای سن و میزان تحصیلات نشان داده شده است.

همان گونه که در این جدول مشاهده می‌شود بین نقش پزشکان و متخصصان علوم بهداشتی در سلامت جامعه و کلیه متغیرهای مورد بررسی ارتباط معنی‌دار وجود دارد. برای مقایسه متغیر نظرات مردم در مورد نقش پزشکان و متخصصان علوم بهداشتی در استان‌های مختلف کشور، این متغیر به صورت کمی (مقیاس ۱ تا ۵) تعریف شد. به این ترتیب که مقیاس ۱ معرف فاقد نقش مؤثر و مقیاس ۵ معرف نقش بسیار زیاد آنان از دیدگاه مردم بود. نتایج نشان دادند که میانگین این متغیر برای جمعیت کل کشور معادل ۳/۸۸ (با انحراف معیار ۰/۹۲) است.

در نمودار شماره ۱ میانگین این متغیر، به تفکیک استان‌های مختلف کشور نشان داده شده است. در این نمودار، خط مرجع، نشانگر میانگین کشوری نظرات مردم در خصوص نقش پزشکان و متخصصان علوم بهداشتی در سلامت است. همان گونه که مشاهده می‌شود تعدادی از استان‌ها زیر خط مرجع قرار گرفته‌اند. این بدان معنی است که مردم این استان‌ها برای پزشکان و متخصصان علوم بهداشتی در سلامت مردم نقش کمتری قائلند. از جمله این استان‌ها می‌توان به استان‌های لرستان، سمنان و چهار محال و بختیاری اشاره کرد. در مقابل مردم استان‌های ایلام، اردبیل و گیلان از جمله استان‌هایی بودند که برای پزشکان و متخصصان علوم بهداشتی در حفظ سلامت مردم نقش بیشتری قائل بودند.

بحث و نتیجه گیری

این پژوهش در زمره معدود پژوهش‌هایی است که در آن از دیدگاه مردم، نقش پزشکان و متخصصان علوم بهداشتی و تأثیری

[Downloaded from payeshjournal.ir on 2026-11-09]
[DOR: 20.1001.1.16807626.1390.10.3.3.2]

که بر سلامت جامعه می‌گذارند مورد تحلیل قرار گرفته است. بیشتر مطالعاتی که در ایران و جهان به بررسی نظرات مردم در خصوص پزشکان و متخصصان علوم بهداشتی پرداخته‌اند، محدود به بررسی رضایت بیماران یا توقعات و انتظارات آنان از پزشکان و شاغلان حرفه بهداشت و درمان بوده است؛ از آن جمله می‌توان به مطالعه کرش و همکاران [۶] و هاوکینز و همکاران [۷]، زالی و همکاران با عنوان بررسی علل رضایت و نارضایتی بیمار از پزشک [۸]، مطالعه طوبایی و ده بزرگی تحت عنوان «بررسی توقعات و انتظارات بیماران از پزشکان متخصص داخلی، روان بهداشتی و جراحی در شهر شیراز [۷] اشاره کرد. از منظر دیگر طرح موضوع دیدگاه‌های مردم بر شاغلان حرف بهداشتی از طریق بیان منشور حقوق بیمار انجام شده است.

منشور حقوق بیمار عبارت است از دفاع از حقوق انسان به منظور حفظ حرمت و عزت او و برای اطمینان از این که در مواقع بیماری به ویژه در فوریت‌های بهداشتی بدون تبعیض سنی و جنسی و بدون توجه به میزان برخورداری از تمکن مالی از جسم، جان و سلامت وی مراقبت شود و این مراقبت در محیطی سرشار از احترام و با کیفیت مطلوب ارائه گردد.

جدول شماره۳- ارتباط سطوح مختلف متغیرهای جمعیت مطالعه با نقش پزشکان و متخصصان علوم بهداشتی بر سلامت مردم

سطوح مختلف متغیر نقش پزشکان و متخصصان علوم بهداشتی در سلامت مردم	دارای نقش خیلی زیاد	دارای نقش زیاد	دارای نقش نه زیاد و نه کم	دارای نقش کم	فاقد نقش	جمع	P
میانگین سن به سال (انحراف معیار)	۳۲/۲۴ (۱۱/۶۶)	۳۲/۶۴ (۱۱/۸۰)	۳۲/۹۷ (۱۲/۰۲)	۳۳/۶۴ (۱۲/۰۲)	۳۲/۴۴ (۱۱/۶۷)	۳۲/۶۶ (۱۱/۸۳)	۰/۰۰۱
میانگین تحصیلات به سال (انحراف معیار)	۱۱/۱۳ (۴/۲۸)	۱۰/۹۹ (۴/۴۱)	۱۰/۹۰ (۴/۴۶)	۱۰/۹۵ (۴/۳۱)	۱۱/۱۰ (۴/۵۷)	۱۱/۰۱ (۴/۳۸)	۰/۰۶
	تعداد (درصد)	تعداد (درصد)	تعداد (درصد)	تعداد (درصد)	تعداد (درصد)	تعداد (درصد)	
جنسیت							۰/۰۰۱
مرد	۳۴۲۰ (۲۵/۳)	۵۹۸۷ (۴۴/۴)	۲۹۰۰ (۲۱/۵)	۹۰۰ (۶/۷)	۲۸۶ (۲/۱)	۱۳۴۹۳ (۱۰۰)	
زن	۳۶۷۸ (۲۶/۴)	۶۴۱۸ (۴۶/۱)	۲۹۴۴ (۲۱/۱)	۶۸۸ (۴/۹)	۱۹۶ (۱/۴)	۱۳۹۲۴ (۱۰۰)	
گروه شغلی							۰/۰۰۱
خانه دار	۱۷۸۴ (۲۵/۱)	۳۳۲۹ (۴۶/۸)	۱۵۳۷ (۲۱/۶)	۳۷۲ (۵/۲)	۸۶ (۱/۲)	۷۱۰۸ (۱۰۰)	
دانش آموز/دانشجو	۱۵۷۷ (۲۶/۲)	۲۷۴۵ (۴۵/۵)	۱۲۷۵ (۲۱/۱)	۳۲۲ (۵/۳)	۱۱۰ (۱/۸)	۶۰۲۹ (۱۰۰)	
شاغل	۲۷۹۶ (۲۶/۷)	۴۶۴۲ (۴۴/۳)	۲۲۰۲ (۲۱/۰)	۶۴۰ (۶/۱)	۱۹۹ (۱/۹)	۱۰۴۷۹ (۱۰۰)	
بی‌کار	۶۰۹ (۲۵/۱)	۱۰۶۳ (۴۳/۸)	۵۳۸ (۲۲/۲)	۱۵۷ (۶/۵)	۵۹ (۲/۴)	۲۴۲۶ (۱۰۰)	
بازنشسته	۲۵۶ (۲۴/۰)	۴۷۴ (۴۴/۵)	۲۳۷ (۲۲/۲)	۸۵ (۸/۰)	۱۴ (۱/۳)	۱۰۶۶ (۱۰۰)	
تأهل							۰/۰۰۱
مجرد	۲۷۰۴ (۲۷/۳)	۴۴۱۵ (۴۴/۶)	۲۰۶۸ (۲۰/۹)	۵۳۵ (۵/۴)	۱۸۷ (۱/۹)	۹۹۰۹ (۱۰۰)	
متأهل	۴۲۲۷ (۲۵/۳)	۷۶۶۲ (۴۵/۹)	۳۵۴۹ (۲۱/۳)	۹۹۴ (۶/۰)	۲۶۷ (۱/۶)	۱۶۶۹۹ (۱۰۰)	
مطلقه	۶۲ (۲۳/۴)	۹۹ (۳۷/۴)	۶۷ (۲۵/۳)	۲۳ (۸/۷)	۱۴ (۵/۳)	۲۶۵ (۱۰۰)	
بیوه	۱۱۰ (۲۲/۰)	۲۰۵ (۴۱/۱)	۱۴۰ (۲۸/۱)	۳۴ (۶/۸)	۱۰ (۲/۰)	۴۹۹ (۱۰۰)	
درآمد							۰/۰۰۱
بسیار خوب	۳۱۷ (۳۴/۳)	۳۴۰ (۳۶/۸)	۱۶۳ (۱۷/۶)	۶۹ (۷/۵)	۳۵ (۳/۸)	۹۲۴ (۱۰۰)	
خوب	۱۹۸۹ (۲۶/۵)	۳۴۶۸ (۴۶/۱)	۱۵۵۹ (۲۰/۷)	۳۹۵ (۵/۳)	۱۰۶ (۱/۴)	۷۵۱۷ (۱۰۰)	
نه خوب و نه بد	۲۹۲۰ (۲۵/۴)	۵۲۴۶ (۴۵/۶)	۲۵۳۷ (۲۲/۱)	۶۳۲ (۵/۵)	۱۶۲ (۱/۴)	۱۱۴۹۷ (۱۰۰)	
بد	۹۵۰ (۲۴/۲)	۱۷۵۶ (۴۴/۷)	۸۸۰ (۲۲/۴)	۲۷۳ (۶/۹)	۷۲ (۱/۸)	۳۹۳۱ (۱۰۰)	
بسیار بد	۷۵۷ (۲۷/۵)	۱۱۶۰ (۴۲/۲)	۵۴۴ (۱۹/۸)	۱۸۹ (۶/۹)	۱۰۰ (۳/۶)	۲۷۵۰ (۱۰۰)	

[Downloaded from payeshjournal.ir on 2026-11-09]
[DOR: 20.1001.1.16807626.1390.10.3.3.2]

از جمله مطالعات می‌توان به مطالعه گویکس و همکاران [۹]، رنگرز و ربیعی [۱۰] و پارساپور و همکاران [۱۱] اشاره کرد. نیز در مطالعه‌ای که توسط گروه نظرسنجی مرکز مطالعات و تحقیقات و رسانه‌ای روزنامه همشهری و با هدف دستیابی به عوامل مؤثر در حفظ و سلامتی از دیدگاه مردم تهران در اردیبهشت ماه ۱۳۸۷ انجام شده است، نظرات عامه مردم به صورت تلفنی مورد سنجش قرار گرفت که ۴۱ درصد از پاسخ‌گویان، وزارت بهداشت و درمان را مسئول حفظ سلامت عمومی جامعه می‌دانستند [۱۲]. همان طور که در یافته‌ها نشان داده شد به اعتقاد بیش از ۷۰ درصد از جمعیت مطالعه، نقش پزشکان و متخصصان علوم بهداشتی در سلامت جامعه قابل توجه است. اما یک سوم جمعیت مطالعه برای آنان نقشی قائل نبودند یا از نقشی که در سلامت جامعه ایفا می‌کنند اطلاعی نداشتند. این امر می‌تواند بیانگر علل عدم مراجعه به پزشکان و متخصصان علوم بهداشتی در پی مواجهه با بیماری‌ها و مشکلات مرتبط با سلامت باشد.

سهم نویسندگان

کتایون جهانگیری: نویسنده اصلی این مقاله و مسئول تجزیه و تحلیل داده‌های این بخش از مطالعه بوده‌اند.

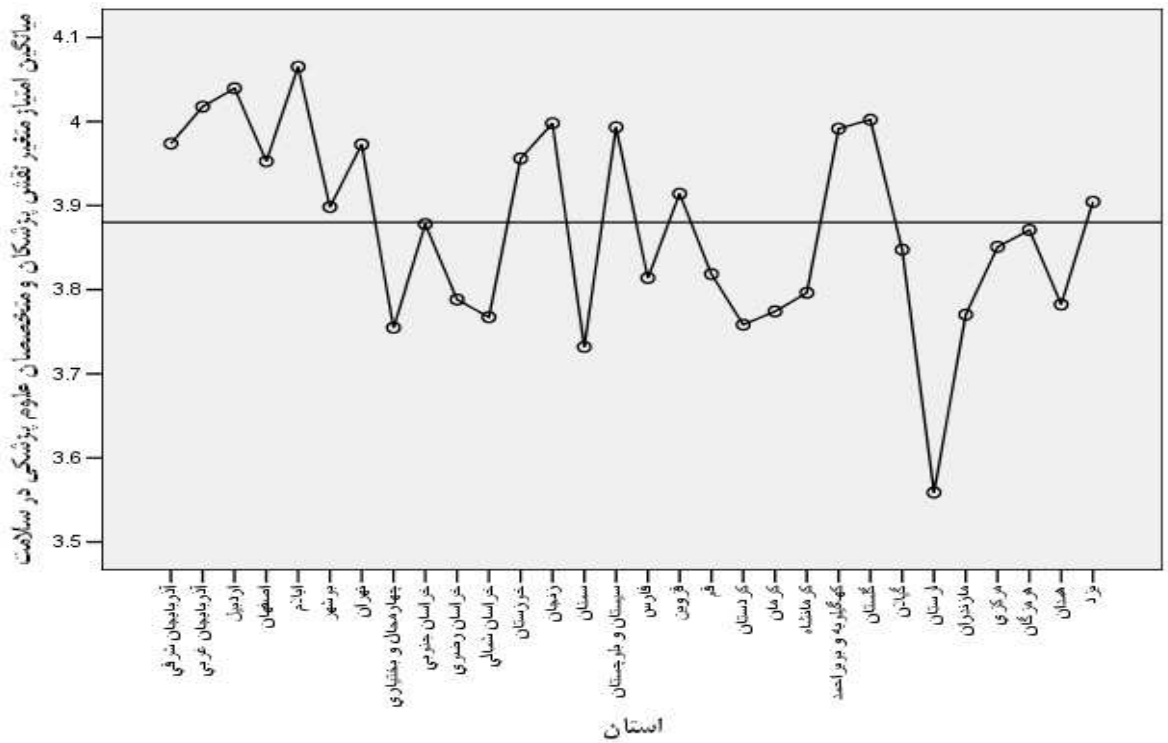
سایر نویسندگان در طراحی مطالعه، طراحی ابزار، اجرای طرح، تفسیر و تحلیل یافته‌ها و مرور پیش نویس مقاله مشارکت داشته‌اند.

یادآوری می‌نماید این مقاله بخشی از یافته‌های مطالعه «سلامت از دیدگاه مردم ایران» است که توسط علی منتظری به عنوان طراح و مجری انجام شده است.

تشکر و قدردانی

بدینوسیله تمایل دارد از کلیه افرادی که در جمع آوری داده‌های این مطالعه همکاری کرده‌اند صمیمانه تشکر و قدردانی نمائیم. جمع‌آوری داده‌های این مطالعه مرهون همکاری بی شائبه رؤسای واحدهای استانی جهاد دانشگاهی، معاونان فرهنگی جهاد دانشگاهی و همکاران سخت کوش ما در مرکز افکار سنجی دانشجویان ایران (ایسپا) و شعب آن در سراسر کشور است.

از معاونت محترم پژوهش و فناوری جهاد دانشگاهی در تأمین بخشی از هزینه‌های این مطالعه سپاسگزاری می‌شود. در پایان لازم است از خانم‌ها راحله رستمی، آرزو اسدی، طاهره رستمی، فریبا رسولی، فاطمه ریاضی، سمیه فتحیان و سمیه مددی که در ورود اطلاعات این مطالعه همکاری داشته‌اند تشکر و قدردانی نماید.

نمودار شماره ۱- میانگین نظرات جمعیت مطالعه در خصوص نقش پزشکان و متخصصان علوم بهداشتی بر سلامت مردم به تفکیک استان‌های مختلف کشور

[Downloaded from payeshjournal.ir on 2026-11-09]
[DOR: 20.1001.1.16807626.1390.10.3.3.2]

منابع

1. Davies AR, Ware JE. Involving consumers in quality of care assessment. *Health Affaires* 1988; 7: 33-48

2. McBride CA, Shugars DA, Robin DiMatteo M, Lepper HS, O'Neil EH, Damush TM. The physician's role: views of the public and the profession on seven aspects of patient care. *Archives of Family Medicine* 1994; 3: 948-53

3. Spiessl H, Semsch I, Cording C. Interviews with physicians in private practice as a starting point for quality improvement in hospitals. *Arztlich Fortbildung und Qualitatssicherung* 2001; 95: 419-423. [Article in Germanic]

4. Lundberg GD, Lamm RD. Solving our primary care crisis by retraining specialists to gain specific competencies. *Journal of the American Medical Association* 1993; 270: 380-81

5. Montazeri A, Omidvari S, Azin A, Aeenparast A, Jahangiri K, Sadighi J, et al. Iranian health perception survey: the study protocol. Payesh 2011; 10: 315-322 [Persian]

6. Korsch BM, Gozzi EK, Francis V. Gaps in doctor-patient communication: doctor-patient interaction and patient satisfaction. *Pediatrics* 1968; 42: 855-71

7. Toobaie Sh, Deh Bozorgi GR. Patients`expectations from internists, psychiatrists and surgeons. Medical Journal of Hormozgan University 2004; 8: 41-47 [Persian]

8. Amini, M, Ayatollahi SM, Ayatollahi SA, Haghshenas H. Patient satisfaction and related factors from general physicians in Shiraz (thesis). Shool of Medicine, Shiraz University of Medical Sciences: Shiraz, 2002 [Persian]

9. Guix Oliver J, Fernandez Ballart J, Sala Babany J. Patients, physicians and nurses: three different points of view on the same issue. Attitudes to and perceptions of patient rights, *Gaceta Sanitaria* 2006; 20: 465-72. [Article in Spanish]

10. Rangraz Jeddi F, Rabiei R. A study on the attitude of physicians and nurses of Kashan Hospitals about the charter of patients' right in 2003. Feyz 2006; 10: 40-46 [Persian]

11. Parsapour A, Mohammad K, MalekAfzali H, Alaedini F, Larijani B. Attitude of patients, physicians and nurses intraining and private hospitals about patient`s right charter. Journal of Medical history and Ethics 2009; 2: 79-90 [Persian]

12. Hamshari Research and Media Studies (HRMS), 2010. Tehran Resident`s perspectives about Health: A Telephone survey. Available from: http://www.hccmr.com/news-665.asp [cited 28 Feb 2011] [Persian]

[Downloaded from payeshjournal.ir on 2026-11-09]

[DOR: 20.1001.1.16807626.1390.10.3.3.2]